

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಮಿ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ

ಅಭ್ಯಾಸ ಸಹಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

ಭಾಗ-2

೩

ಎರಡನೇಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ.)

ಈನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ಟೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಗದ್ಯ - ಪದ್ಯಗಳು	ಕೃತಿಕಾರರ ಹೆಸರು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೯.	ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳು	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೧
೧೦.	ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಲಕ	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೨
೧೧.	ಮಂಗಗಳ ಉಪವಾಸ (ಪದ್ಯ)	- ಮಜ್ಜಿಮಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್	೧೩
೧೨.	ನೇಗಿಲು	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೧೪
೧೩.	ಸರಳತೆ	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೧೫
೧೪.	ಕಡಲು (ಪದ್ಯ)	- ವಾಣಿ ಸುಭ್ರಯ್ಯ	೧೬
೧೫.	ಸಹಬಾಳ್ಳಿ	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೧೭
೧೬.	ಕಾವೇರಿ	- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ	೧೮
೧೭.	ತಾಯಿ (ಪದ್ಯ)	- ಎ.ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ	೧೯

ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗದ್ಯ)

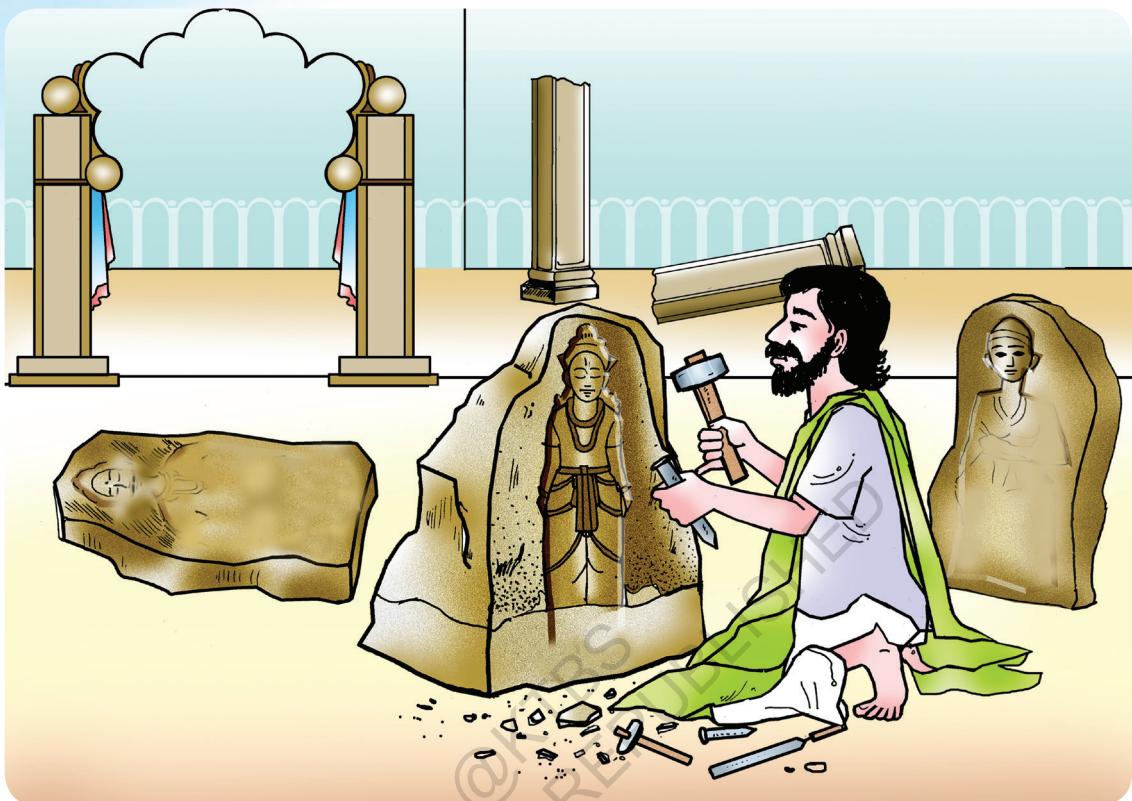
☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

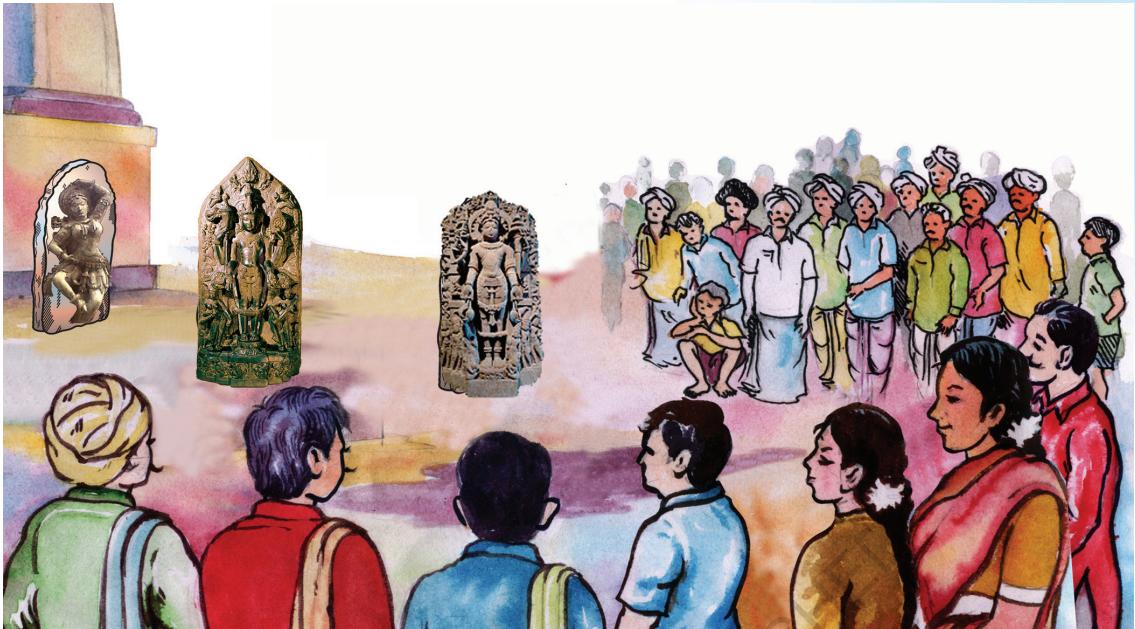
ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗದ್ಯ)

ಒಬ್ಬ ಶಿಲ್ಪಿ ಸುಂದರವಾದ ಮೂರಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದನು. ಮೊದಲನೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಉಳಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಕೆತ್ತಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಕಲ್ಲು ಶಿಲ್ಪಿಯ ಏಟನ್ನು ತಾಳದಾಯಿತು. “ಅಯೋ ಶಿಲ್ಪಿಯೇ, ನಾನು ಏಟನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದಿತು. ಶಿಲ್ಪಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟನು. ಮತ್ತೆ ಎರಡನೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಏಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಆ ಕಲ್ಲು ಸಹ ನೋವು ಸಹಿಸದಾಯಿತು. “ಶಿಲ್ಪಿ.. ಶಿಲ್ಪಿ.. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಟುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆ. ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು” ಎಂದು ಗೋಗರೆಯಿತು. ಅದರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿಲ್ಪಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲ್ಲು ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನಾದರೂ ಸುಂದರ ಮೂರಿಯಾಗಿ ಮಾಡೋಣ ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಮೂರನೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಆ ಕಲ್ಲು ತಾಳೈಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಏಟುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಶಿಲ್ಪಿ ಆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಸುಂದರ ಮೂರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಮೂರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಟ್ಟನು.

ಈ ಸುಂದರ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಜನರು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಮೂರ್ತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳು ಗಮನಿಸಿದವು. ಜನರ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಹಾಗೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟವು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರೆಡೂ “ನಾವು ಶಿಲ್ಪಿಯ ಏಟುಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಹೋದೆವು. ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರತಿನಿಶ್ಠೆ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೂ ಏಟನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನೂ ಸಹ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಎಂದು ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದು ತೀಮಾನಿಸಿದವು.

ಅದರಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾವು ಈಗ ಎಷ್ಟು ಏಟುಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡವು. ಶಿಲ್ಪಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಅಪುಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಜನರು ಮೂರು ಶಿಲ್ಪಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಳ್ಳುಂಬ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು. ಶಿಲ್ಪಿಯ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ತಾಳ್ಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಘಲವಿದೆ

ಅ. ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ಶೀಲಿ	ಪ್ರಾರಂಭ	ಪ್ರತಿನಿಶ್ಯ	ಲುಳಿ	ಮೂರ್ತಿ
ಕೆತ್ತು	ಸುತ್ತಿಗೆ	ಹತ್ತಾರು	ಎಟು	ಸುಂದರ
ಶೀಲ್ಮ	ಸಂತೋಷ	ಹೊಗಳು	ಗೆಳೆಯ	ಕೊಂಡಾಡು

ಆ. ಪದಗಳ ಅಥವಾ

ವಿಗ್ರಹ - ಪ್ರತಿಮೆ

ಸುಂದರ - ಚೆಲುವು

ಸಹಿಸು - ತಾಳು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿರಿ :

೧. ಶೀಲಿ ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ತಂದನು?
೨. ಶೀಲ್ಮಿಯು ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಏನನ್ನು ಬಳಸಿದನು?
೩. ಯಾವ ಕಲ್ಲು ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತು?
೪. ಮೊದಲೆರಡು ಕಲ್ಲುಗಳು ಕೊನೆಗೆ ಏನೆಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಿದವು?

ಆ) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಮೊದಲನೆಯ ಕಲ್ಲು ಶೀಲ್ಮಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿತು?
- .....

೨. ಮೂರನೆಯ ಕಲ್ಲು ಹೇಗೆ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತು?
- .....

೩. ಜನರು ಏನನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂಬ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು?
- .....

ಇ) ಮಾದರಿಯಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಬರೆ :

ಮಾದರಿ:	ಮೂರ್ತಿ	+	ಅನ್ನ	=	ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
	ಶೀಲ್ಮಿ	+	ಅನ್ನ	=	.....
	ಸುತ್ತಿಗೆ	+	ಅನ್ನ	=	.....

ಈ) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ತುಂಬಿ :

೧. ಒಬ್ಬ ಶೀಲ್ಮಿ ಸುಂದರವಾದ ..... ಕೆತ್ತಲು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದನು.
೨. ಆ ಕಲ್ಲು ತಾಳ್ಳೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ..... ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
೩. ಜನರು ಶೀಲ್ಮಿಯನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ.....

ಉ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಘಟನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಜನರು ಮೂರು ಶೀಲ್ಮಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂಬ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು.
೨. “ಅಯೋ ಶೀಲ್ಮಿಯೇ ನಾನು ಏಟನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದಿತು.
೩. ಆ ಕಲ್ಲು ತಾಳ್ಳೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಏಟುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
೪. ಶೀಲ್ಮಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

೧. .....

.....

೨. .....

.....

೩. .....

.....

.....

ಉ) ಗರೆ ಎಳೆದ ಪದ ಓದಿ ಮತ್ತು ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದನು.....
೨. ಅದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ....
೩. ಮೂರನೆಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ....

ಚಟುವಟಿಕೆ :

೧. ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯ : ಈ ಗದ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ
ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದೆಯುವಿರಿ.

ಪಾಠ - ೧೦
ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಲಕ (ಗಡ್ಡ)

☞ **ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :**

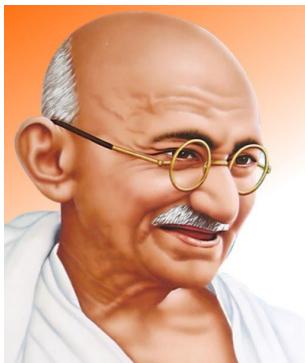
– ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ತಿಳಿಯಿರಿ.

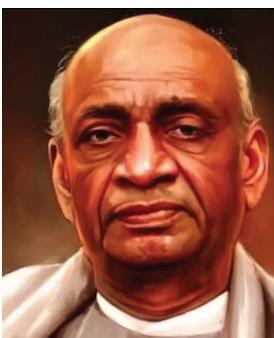
ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಮೋಹನ್

ಮಹಾತ್ಮೆ ಗಾಂಧಿಜಿ

ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು

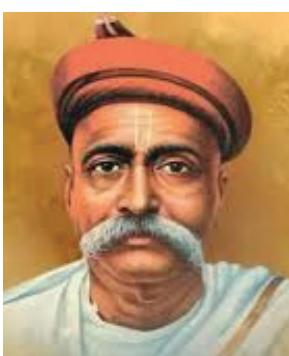
ಸದಾರ್ಥ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್

ಡಾ॥ ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

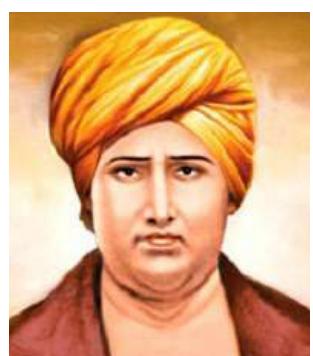
ರಾಜಾರಾಂ ಮೋಹನ್‌ರಾಯ್

ಲೋಕೆಶ್ವರ್ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ್ ತಿಲಕ್

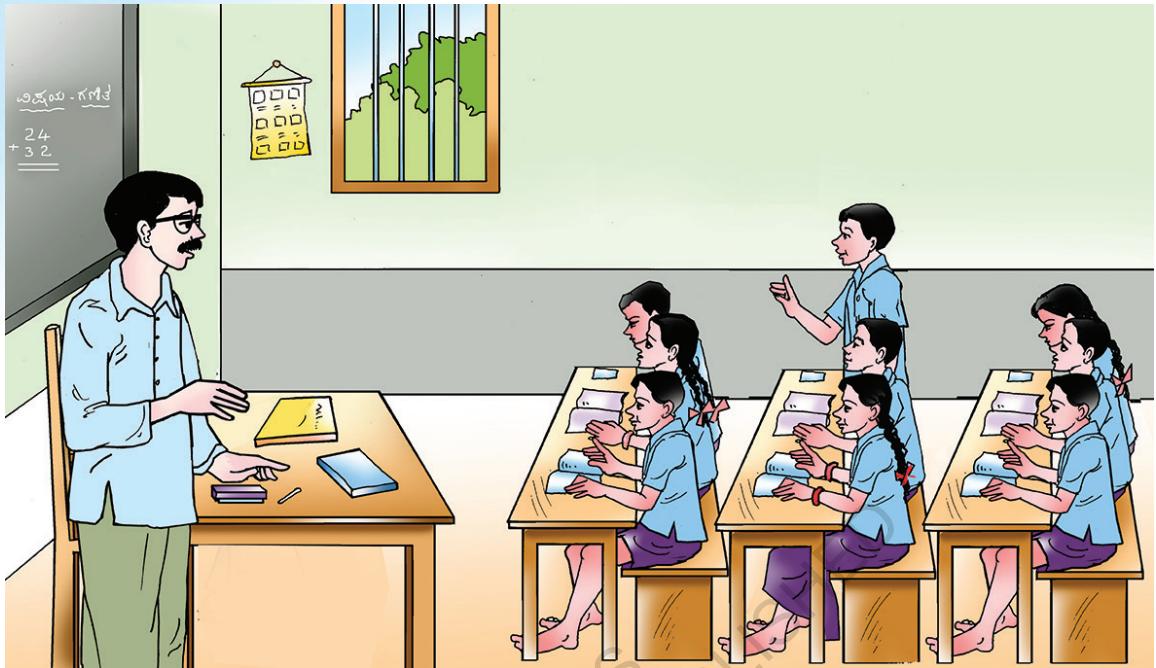

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ

ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಲಕ (ಗಡ್ಡ)

ಗುರುಗಳು ತರಗತಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಕೂಡಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಸದ್ಯ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕುಳಿತರು. ಗುರುಗಳು ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಮಕ್ಕಳು ನಿಂತು ಗುರುಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳು “ಮಕ್ಕಳೇ ಈ ದಿನದ ಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣವೇ?” ಎಂದರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ “ಆಗಲಿ ಗುರುಗಳೇ” ಎಂದರು. ನಾನು ನಿನ್ನ ದಿನ ನೀಡಿದ್ದ ಲೆಕ್ಕಾಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಎದ್ದು ನಿಂತನು. “ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಲೆಕ್ಕಾಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಗುರುಗಳು ಆ ಹಂಡುಗ ಮಾಡಿ ತಂದಿರುವ ಲೆಕ್ಕಾಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಿತು. ಆಗ ಬಾಲಕನಿಗೆ “ಭೇಷ್ಟಾ! ನೀನು ಜಾಣ. ಬಾ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ” ಎಂದರು. ಆದರೆ ಆ ಬಾಲಕ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿಯನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಇಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು.

ಹಂಡುಗ ಅಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. “ಏಕಪ್ಪ, ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾ ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು “ನನ್ನನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಲೆಕ್ಕಾಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಃ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬಾಲಕನ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಕಂಡು ಅಜ್ಞರಿ ಮತ್ತು ಆನಂದವಾಯಿತು. ಬಾಲಕನಿಗೆ “ಮಗೂ ನೀನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೀರು, ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಗುಣವನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಕಾಪಾಡಿಕೊ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀನು

ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗು” ಎಂದು ಹರಸಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಾವೇ ಲೆಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಗುರುಗಳ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಯಿತು. ಆ ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಲಕನೇ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋವಿಲೆಯವರು. ಇವರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಗುರುಗಳಿಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಗೋವಿಲೆಯವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಶೀಕ್ಷಣ ಬೇಕಿಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶೀಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಬೆಳೆಯವ ಸಿರಿ ಮೋಳಕೆಯಲ್ಲಿ

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ಗುರು	ಹೆಚ್ಚೆ	ಹರಸು	ಕ್ಷಮಿಸಿ	ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಸತ್ಯವಂತ	ವಂದಿಸು	ಇಷ್ಟ	ಮಹಾತ್ಮ	ದಯವಿಟ್ಟು
ರಾಜಕೀಯ	ಮೌನ	ಸ್ವತಃ	ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ	ಪರಿಶೀಲಿಸು
ಪ್ರಮಾಣೀಕರೆ	ಹೋರಾಟ	ಅಭಿಮಾನ	ಅಚ್ಚರಿ	ಸಕ್ರಿಯ
ಜಾಣ	ಆನಂದ	ಶೀಕ್ಷಣ	ಜಾಗೃತಿ	ಮನೋಭಾವ

ಆ) ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಸುಳಿವು	- ಗುರುತು
ಸದ್ಗುಣ	- ಶಬ್ದ
ಮೌನ	- ಮಾತನಾಡದ ಇರುವುದು
ಪರಿಶೀಲಿಸು	- ಪರೀಕ್ಷಿಸು
ಆಶ್ಚರ್ಯ	- ಅಚ್ಚರಿ
ಹರಸು	- ಆಶೀರ್ವದಿಸು
ಗೌರವ	- ಮಯಾದ
ಜಾಗೃತಿ	- ಎಚ್ಚರ ಮೂಡಿಸು
ಮನೋಭಾವ	- ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಗುರುಗಳು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು?

.....

೨. ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?

.....

೩. ಗುರುಗಳು ಹಡುಗನಿಗೆ ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದರು?

.....

೪. ಬಾಲಕನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ?

.....

೫. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಮತ್ತು ಆನಂದ ಏಕಾಯಿತು?

.....

೬. ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಲಕನ ಹೆಸರೇನು?

.....

ಆ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಏರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಾಲಕನು ಏನೆಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು?

.....

.....

೨. ಗುರುಗಳು ಬಾಲಕನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹರಸಿದರು?

.....

.....

೩. ಗೋವಿಲೆಯವರು ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು?

.....

.....

ಇ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಬಳಸಿ ಸೂಕ್ತ ಪದ ರಚಿಸಿ :

ಮಾದರಿ : ಪ್ರಾರಂಭ (ಕಂ, ಸ, ರಂ)

ಇ. ಅ ..... ಮಾನ (ಬೆ, ಭಿ, ರ)

ಉ. ..... ಮಾಣಿಕತೆ (ಪ್ರಾ, ದಾ, ತ್ರಾ)

ಇಂ. ಹರ ..... (ಜು, ಪು, ಸು)

ಉಂ. ಸತ್ಯ ..... ತ (ವಂ, ನಂ, ಗಂ)

ಈ) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟರುವ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ತುಂಬಿ :

ಇ. ಭೇಷ್ಣೋ! ನೀನು .....

ಉ. ಅವನು ಒಂದು ..... ಮುಂದೆ ಇಡಲಿಲ್ಲ.

ಇ. ಇವರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ..... ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಉ) ಪದಗಳನ್ನು ಓದಿ ನಂತರ ಬರೆಯಿರಿ :

ಸದ್ಯ	.....	ನಿಲ್ಲಿಸಿ	.....	ಪಾಠವನ್ನು	.....
ಮಕ್ಕಳು	.....	ಲೆಕ್ಕಾಗಳು	.....	ಕಣ್ಣಾಗಳು	.....
ಮನಸ್ಸು	.....	ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ	.....	ಇಷ್ಟ	.....
ಕ್ಷಮಿಸು	.....	ದಯವಿಟ್ಟು	.....	ಸುಳ್ಳು	.....
ಗುಣವನ್ನು	.....	ಸ್ವತಃ	.....	ಸತ್ಯವಂತ	.....
ಅಚ್ಚರಿ	.....	ಪ್ರಜೆಗಳು	.....	ಸಕ್ಕಿಯ	.....

೩೦) ಪದಬಂಧ :

	ರ	ತ
ಬಾ	ಲ	
ಕ್ಷ		ಸು

ಸುಳಿವು ಆಧರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯಿರಿ : (ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ)

೧. ನಮ್ಮೆ ‘ದೇಶದ’ ಹೆಸರು
೨. ‘ಹುಡುಗನನ್ನು’ ಹೀಗೂ ಕರೆಯುವರು
೩. ಇನ್ನೊಂದು ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದು

ಚಟುವಟಿಕೆ :

೪) ನಾಡೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒದಿ :

೧. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ, ಸುಳಿಗೆ ಸುಖಿವಿಲ್ಲ.
೨. ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಿನಯವೇ ಭೂಷಣ
೩. ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ, ಉಣಿ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಧ್ಯ: ಈ ಗದ್ದದ ಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರೇವಿನದ ಮೂಲಕ ಸಂಯುಕ್ತಕ್ಕರ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವರಿ.

ಪಾಠ - ೧೧

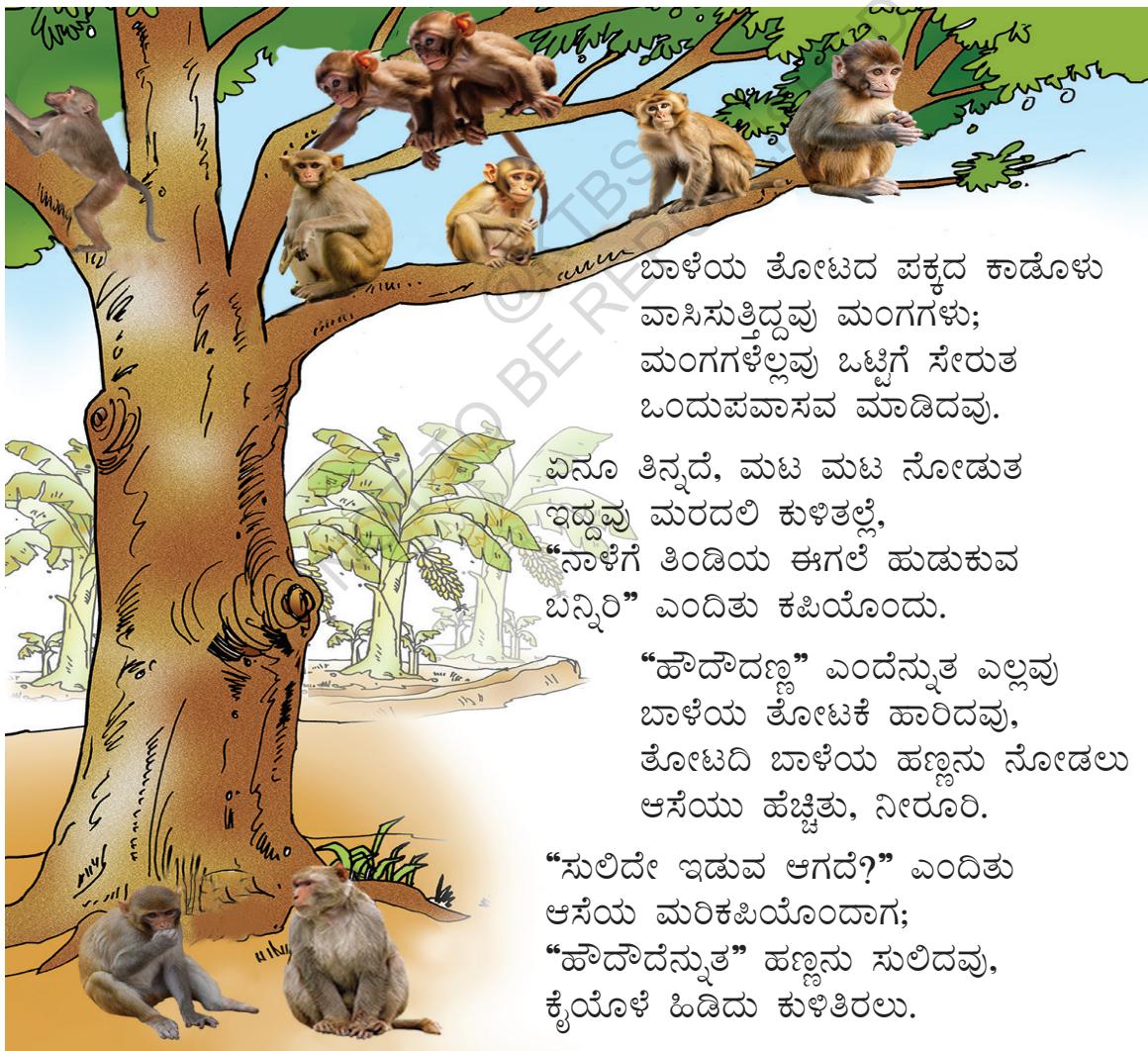
ಮಂಗಗಳ ಉಪವಾಸ (ಪದ್ಯ)

ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ.

೧. ನೀವು ನೋಡಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಾವುವು?
೨. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಿರಿ?
೩. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದು?
೪. ನಿಮ್ಮ ಉರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಾವ ಯಾವ ತೋಟಗಳಿವೆ?
೫. ನೀವು ತಿಂದಿರುವ ಹಣ್ಣಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ?
೬. ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಹಣ್ಣ ಯಾವುದು?

“ಕೈಯಲ್ಲೇತಕೆ ಬಾಯೋಳಗಟ್ಟರೆ
ಆಗದೆ?” ಎಂದಿತು ಇನ್ನೊಂದು,
ಹಣ್ಣನು ಬಾಯಲೀ ಇಟ್ಟವು “ಜಗಿದೇ
ಇಡುವೆವು” ಎಂದಿತು ಮತ್ತೊಂದು.

ಜಗಿದೂ ಜಗಿದೂ, ನುಂಗಿದವೆಲ್ಲಾ
ಆಗಲೆ ಮುಗಿಯಿತು ಉಪವಾಸ.

— ಮಚ್ಚಿಮಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್

ಅ. ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ.

ಬಾಳೆ	ಸುಲಿ	ತೋಟ	ಇಡು	ಉಪವಾಸ
ಹಿಡಿ	ಹುಡುಕು	ಬಾಯಿ	ಹಾರು	ಇನ್ನು
ಹಣ್ಣು	ಜಗಿ	ಆಸೆ	ನುಂಗು	ಹೆಚ್ಚು

ಅ. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಪಕ್ಕ	—	ಬದಿ, ಮಗ್ಗಲು, ಹತ್ತಿರ.
ಉಪವಾಸ	—	ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೆ ಇರುವುದು.
ಕವಿ	—	ಕೋತಿ.
ಆಸೆ	—	ಬಯಕೆ.
ಜಗಿ	—	ಅಗಿಯುವುದು.
ಸುಲಿ	—	ಸಿಪ್ಪೆಬಿಡಿಸು.
ನುಂಗು	—	ಸೇವಿಸು, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಇಳಿಸುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಮಂಗಗಳು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು?

.....

೨. ಮಂಗಗಳು ಯಾವ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು?

.....

೩. ಮಂಗಗಳು ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಕೊಂಡವು?

.....

ಒ. ಮರಿಕಟೆ ಏನು ಹೇಳಿತು?

.....

ಹಿ. ಮಂಗಗಳು ಉಪವಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಗಿಸಿದವು?

.....

ಆ) ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ :

- ಒ. ಮಂಗಗಳೆಲ್ಲವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುತ ..... ಮಾಡಿದವು.
- ಇ. ಏನೂ ತಿನ್ನದೆ ..... ನೋಡುತ ಇದ್ದವು ಮರದಲ್ಲಿ.
- ಈ. “ಕೈಯಲ್ಲೇತಕೆ ..... ಆಗದೆ” ಎಂದಿತು ಇನ್ನೊಂದು.

ಇ) ‘ಅ’ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ‘ಆ’ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

‘ಅ’

‘ಆ’

ಒ. ಒಂದುಪವಾಸವ	-	ಹಣ್ಣನು ಸುಲಿದವು	.....
ಇ. ನಾಳಿಗೆ ತಿಂಡಿಯ	-	ನೀರೂರಿ	.....
ಈ. ಆಸೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತು	-	ಮಾಡಿದವು	.....
ಉ. ಹೌದೊದೆನ್ನುತ್ತ	-	ಕುಗಲೆ ಹುಡುಕುವ	.....

ಈ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ :

- ಒ. ಮಟಮಟ
- ಇ. ಹೌದೊದು
- ಈ. ಜಗಿದೂ ಜಗಿದೂ

ಚಟುವಟಿಕೆ :

- ಒ. ಈ ಪದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ.
- ಇ. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ಸಾಮಧ್ಯ: ಈ ಪದ್ಯ ಕಲಿಕೆಯ ಆನಂತರ ಏನು? ಮತ್ತು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವಿರಿ.

ಪಾಠ – ೧೨

ನೇಗಿಲು (ಗದ್ಯ)

☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

– ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇವುಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು
ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

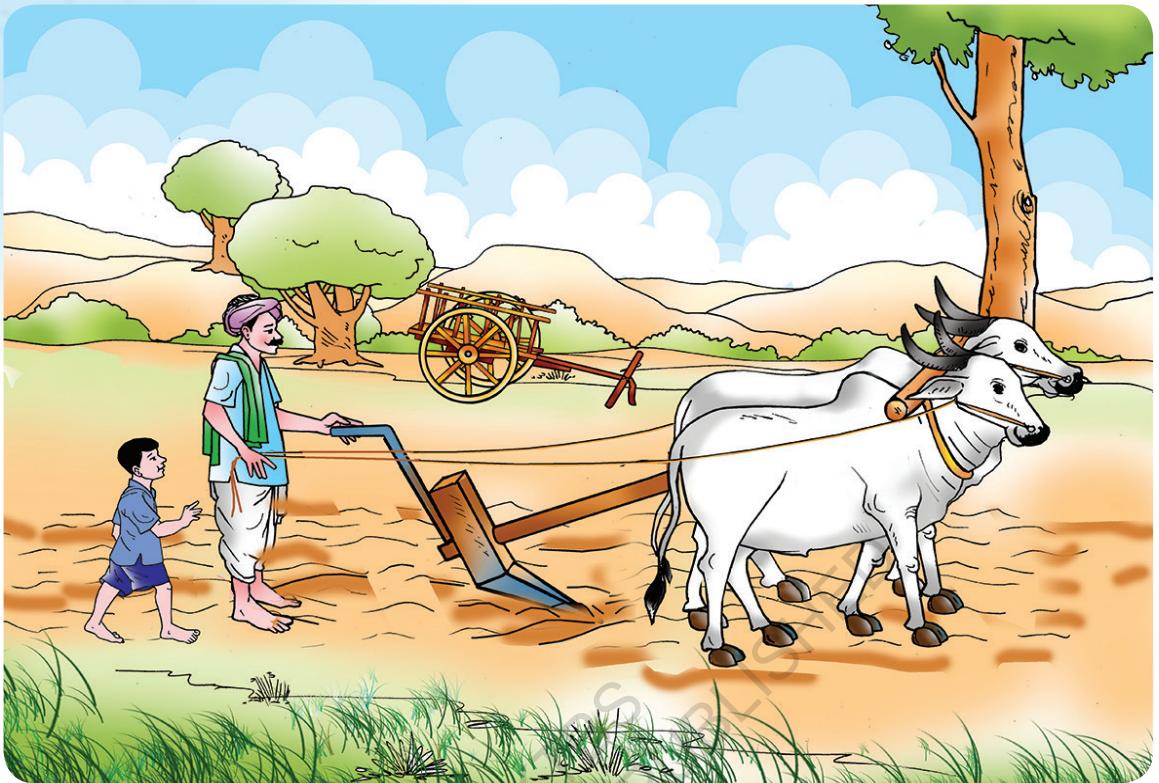

ನೇಗಿಲು (ಗದ್ಯ)

ರಾಮಣ್ಣ ಉತ್ತಮ ಬೇಸಾಯಗಾರ. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಗೆ ಎದ್ದು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಮಣ್ಣನ ಮಗ ಗಣೇಶ. ಗಣೇಶನ ಶಾಲೆಗೆ ಅಂದು ರಜೆ ಇತ್ತು. ಗಣೇಶ ಅಪ್ಪನೊಡನೆ ತಾನು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ರಾಮಣ್ಣ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಒಟ್ಟಿದ್ದನು. ಉಳುಮೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಇಬ್ಬರೂ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋರಟರು.

ಗಣೇಶ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ದಾರಿಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹೊಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಖುಷಿಪಟ್ಟನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೊಲ ಬಂದಿತು. ರಾಮಣ್ಣ ಮಗನನ್ನು ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿದ. ಹೊಲ ಉಳಲು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಾಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಏರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಹೊಲದ ಬಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಣೇಶನು ಅಪ್ಪನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು.

గణేಶ : అప్పా, హొల ఉళలు నీను బళసువ సాధనగళు యావువు?

రాముళ్ల : నేగిలు, నోగ, పటగళ్లి, హగ్గ ఇవన్న బళసిద్దేనే మగా.

గణేశ : అప్పా ఇవుగళల్లి నేగిలు యావుదు? ఇదర ఉపయోగ ఏను?

రాముళ్ల : (రాముళ్ల నేగిలన్న తోరిసుత్తా) ఇదు నేగిలు. హొల గద్దెయన్న ఉళలు బళసువ సాధన. బేసాయక్కే నేగిలు బేకేబేకు. ఇదన్న బవళ హిందిన కాలదిందలూ బళసుక్కిద్దారే.

గణేశ : అప్పా, నేగిలన్న యావుదరింద మాడుత్తారే?

రాముళ్ల : మర మత్త కబ్బిణదింద మాడుతారే (నేగిలన్న తోరిసి). హొలవన్న ఉళువ భాగదల్లి నేగిల బాయిగే తోడిసిద కబ్బిణద పటి ఇరుత్తదే. ఇదన్న ‘కుళ’ ఎన్నతారే. క్షేయింద హిందియువ నేగిలైన భాగవన్న ‘మేణి’ ఎన్నవరు.

గణేశ : అప్పా, ఎరడు ఎత్తుగళ హేగలన్న సేరిసి హాకిద్దీయల్ల, అదు ఏను?

రాముళ్ల : ఇదు నోగ. నేగిలు మత్త ఎత్తుగళిగే సంపక్ష శోడువ సాధనవే ‘నోగ’. ఇదు జారి బీళదంతే పటగళ్లియింద ఎత్తిన శోరళిగే కట్టలాగిదే.

ಗಣೇಶ : ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುವರೇ?

ರಾಮಣ : ಇಲ್ಲ ಗಣೇಶ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೋಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಣೇಶ : ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉಳುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ರಾಮಣ : ಉಳುಮೆಗೆ ನೇಗಿಲನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಮಣಿನ್ನು ಸೀಳುತ್ತದೆ. ನೆಲದ ಆಳಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಳಕು ಸರಾಗವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ವಾಡಿದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೊಳೆತು ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೇಗಿಲನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆ ಇದೆ ವುಗು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ ಕುವೆಂಪುರವರು ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ "ನೇಗಿಲಯೋಗಿ" ಎಂಬ ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಗಣೇಶ : ಅಪ್ಪ, ಆ ಹಾಡನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಹಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಮಣ : ಹಾಡು ನೋಡೋಣ.

ಗಣೇಶ : “ನೇಗಿಲ ಹಿಡಿದಾ ಹೊಲದೊಳು ಹಾಡುತ
ಉಳುವಾ ಯೋಗಿಯ ನೋಡಲ್ಲಿ
ಫಲವನು ಬಯಸದ ಸೇವೆಯೆ ಪೂಜೆಯು
ಕರ್ಮವೇ ಇಹಪರ ಸಾಧನವು”.....

ಗಣೇಶನು ಹಾಡಿದ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ತಂದೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು.

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ.

ಬೇಸಾಯಗಾರ	ಶ್ರೀಮಿ	ಕುಳಿ	ಪ್ರಯೋಜನ
ಕುವೆಂಪು	ಕೆಷ್ಟಪಟ್ಟು	ಪ್ರಾರಂಭ	ಮೇಣಿ
ಗ್ರಾಮೀಣ	ಸಿದ್ಧತೆ	ಕುಶಾಹಲ	ಪಟಗಣ್ಣಾ
ಪೂಜ್ಯ	ಸಲಕರಣೆ	ಕಬಿಣ	ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ

ಅ) ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

- ಸಿದ್ಧತೆ - ಏಪಾರಡು, ತಯಾರು
ಸಲಕರಣೆ - ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತು, ಉಪಕರಣ
ಸೀಳು - ಎರಡು ಪಾಲಾಗುವುದು
ಮೇಣಿ - ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಾಧನ
ಪಟಗಣ್ಣಿ - ಎತ್ತಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ನೋಗವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ

ಇ) ಗಮನಿಸಿ ತಿಳಿಯಿರಿ :

- ನೇಗಿಲು - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವ ಸಾಧನ.
ಕುಳ - ನೇಗಿಲಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತೊಡಿಸುವ ಕಬ್ಜಿಣಿದ ಪಟ್ಟಿ.
ನೋಗ - ಬಂಡಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ನೇಗಿಲನ್ನಾಗಲಿ ಎಳೆಯಲು ಎತ್ತು, ಕುದುರೆ
ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕೃತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುವ ಉದ್ದವಾದ ಮರದ ತುಂಡು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿರಿ/ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಗಣೇಶ ಅಪ್ಪನೊಡನೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು?

ಇ. ನೇಗಿಲನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಇ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ಆ) ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಅಕ್ಷರ ಆರಿಸಿ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಫಳಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ: ಬೇಸಾಯ (ಶಾ, ಸ್ತಾ, ಹಾ)

- ಇ. ಪ್ರಾರಂ_ಸು (ಪಿ, ಭಿ, ಸಿ)
ಉ. ಉ __ ಮೆ (ಖು, ಲು, ನು)
ಇ. ಸಿ __ ತೆ (ತ್ತ, ಧ್ವ, ನ್ನ)
ಇ. ರಾ __ ಕೆವಿ (ಷ್ಟು, ಸ್ವಿ, ತೈ)

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ :

१. ಬೇಸಾಯಗಾರ ಉತ್ತಮ ರಾಮಣ್ಣ

.....

೨. ಉಳಲು ಹೊಲ ಜೋಡಿಸಿದನು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು

.....

೩. ಮಣಣನ್ನು ನೇಗಿಲು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಸೀಳುತ್ತದೆ

.....

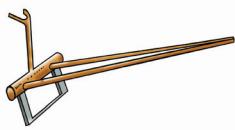
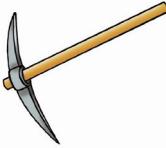
ಈ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿ:

१. ಬೇಸಾಯ : .....

೨. ಕುಶಾಹಲ : .....

೩. ಸಂತೋಷ : .....

೪) ಪದಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗೆರೆವಳೆದು ಹೊಂದಿಸಿ:

ಪಿಕಾಸಿ	
ಕುಂಟಿ	
ನೋಗ	
ಕುಡುಗೋಲು	

೩೦) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ನೇಗಿಲು ಏಕೆ ಬೇಕು?

.....

.....

೨. ಹೊಲ ಉಳಿಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನಗಳು ಯಾವುವು?

.....

.....

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಅ) ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ :

೧. ರೇಡಿಯೋ
೨. ಪೆನ್ಸು
೩. ಶಾಲೆ

ಆ) ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮೂಕಾಭಿನಯ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ :

ಇ) ‘ವಿಜಯನಗರ’ ಈ ಪದದಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ :

ಮಾದರಿ : ಜಯ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ಸಾಮಧ್ಯ : ಈ ಗದ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯ ಅನಂತರ ಪರಿಚಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವಿರಿ.

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿ.

ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಡಿಜಿಯವರು ಸಮಾರಂಭಪೋಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ವಾತನಾಡಿಸಲು ಜನರು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಗಾಂಡಿಜಿಯವರನ್ನು ವಾತನಾಡಿಸಲೆಂದು ಮುಂದೆ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆ ತುಂಬಾ ಕೊಳೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವರು ಆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಗಾಂಡಿಜಿಯವರು ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆಕೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶುಚಿಮಾಡಿ ಧರಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸೀರೆ ಇಲ್ಲ, ತಾನು ಉಟ್ಟಿರುವ ಸೀರೆಯೊಂದೇ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಂಡಿಜಿಯವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಯಿತು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನು ಅನೇಕರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಾವೂ ತುಂಡು ಪಂಚೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತುಂಡು ಪಂಚೆಯನ್ನೇ ಧರಿಸಿ ಬದುಕಿದರು. ಸರಳತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದರು.

ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭಾಂಗಣ. ಅದನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಮಾರಂಭ. ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅತಿಧಿಗಳು, ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ತಾಕುತೋಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಕಾವಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸರಳ ಉಡುಗೆ ಧರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಕಾಲ್ಪನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಕಾವಲುಗಾರರು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದರು. “ಇದು ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸನಾತನ ಸಮಾರಂಭ. ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಗಣ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ. ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿರಿ” ಎಂದು ಜಬರದಸ್ತಿನಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಅವರು “ನೋಡಷ್ಟು, ನಾನು ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವಲುಗಾರ “ನೀನು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರ್ಯಾ? ನಮ್ಮನ್ನು ಮೂಲ್ಯಿಸಿನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿ” ಎಂದು ಬದಿಗೆ ತಳ್ಳಿದನು. ಆಗ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತಾದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಾವಲುಗಾರರಿಂದ ಆದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮಾರಂಭದ ವೇದಿಕೆಗೆ ಕರೆತೆಂದರು. ಈ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರರು. ಸಮಾರಂಭವು ಬಹು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್‌ರವರ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿದರು. ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ ಸನ್ನಾನಿಸಿದರು.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕಾವಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಬಯ್ಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರರು “ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಕಂಡು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥಹವರನ್ನು ನಾವು ಮ್ಲೋತ್ಸ್ವಾಹಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಉದಾರತೆಯನ್ನು ಮುರಿದರು.

ಕಾವಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು “ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ. ವಿನಯವಂತಿಕೆಗೆ, ಸರಳತೆಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿತ್ತೆವು” ಎಂದರು. ಈಶ್ವರಚಂದ್ರರಿಗೆ ಕೃಮುಗಿದರು. ಈಶ್ವರಚಂದ್ರರು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಶುಭಕೋರಿ ಮನಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಸರಳತೆಯು ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ.

ಸಭಾಂಗಣ	ಉಡುಗೆ	ಹೆಮ್ಮೆ	ಸಮಾರಂಭ	ಅತಿಥಿ
ಮ್ಲೋತ್ಸ್ವಾಹ	ವರ್ಪಾರ್ಥ	ದಯವಿಟ್ಟು	ಉದಾರತೆ	ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಮೂರ್ಖ	ಗೌರವ	ಪ್ರಯತ್ನ	ವಿನಯ	ಆಹ್ವಾನ
ವ್ಯವಸಾಧರಕ	ತಾಹುರೀಕು	ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿ	ಸಮಾಧಾನ	ಕಾವಲು
ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ	ಶುಭ			

ಅ) ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಸಭಾಂಗಣ	-	ಸಮಾರಂಭಗಳು ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ
ಸಮಾರಂಭ	-	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
ಆಮಂತ್ರಿಸು	-	ಕರೆಯುವುದು, ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದು
ಕಾವಲು	-	ರಕ್ಷಣೆ
ಉಡುಗೆ	-	ಧರಿಸುವ ಒಟ್ಟೆ
ಮೂರ್ಖ	-	ದಡ್ಡ
ಬದಿ	-	ಪಕ್ಕೆ
ವಿನಯ	-	ಸೌಜನ್ಯ
ತುರಾಯಿ	-	ಪುಷ್ಟಗುಚ್ಛ
ಹೆಮ್ಮೆ	-	ಅಭಿಮಾನ
ಮೇಲ್ತಾಹ	-	ಉತ್ತೇಜನ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಅದು ಯಾರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಮಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು?

.....

೨. ಗಣ್ಯವೃತ್ತಿಗಳು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು?

.....

೩. ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಸಲಾಯಿತು?

.....

೪. ಈಶ್ವರಚಂದ್ರರು ಯಾರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರು?

.....

ಅ) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ತುಂಬಿರಿ :

೧. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ..... ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.
೨. ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ .....
೩. ಕಾವಲುಗಾರರಿಂದ ಆದ ..... ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿದರು.

ಇ) ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು?

೧.“ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಪೇ ಕಂಡು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿದೆ”

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? .....

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? .....

೨.“ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? .....

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? .....

ಕಾ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಬರಯಿರಿ :

೧. ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅನೇಕ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ

.....

೨. ಮೇಲೆ ಸಾಲಾಗಿ ಬೀಳುವಂತಾದರು ಬರುತ್ತಿದ್ದವರ

.....

೩. ವೇದಿಕೆಗೆ ಗೌರವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರೆತಂದರು ಸಮಾರಂಭದ ಅವರನ್ನು

.....

೪. ಶುಭಕೋರಿ ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿದರು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಮನಗೆ

.....

ಉ) ಮಾದರಿಯಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ: ವ್ಯವಸ್ಥೆ – ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇ. ಗೌರವ .....

ಈ. ವಿನಯ .....

ಈ. ಸಮಾಧಾನ .....

ಉ. ಶುಭ .....

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಅ) ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿರಿ :

ಇ. ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಚ್ಚೇನು ಸವಿದಂತೆ

.....
.....
.....

ಈ. ಮಾತೇ ಮುತ್ತು, ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು

.....
.....
.....

ಸಾಮಧ್ಯ: ಈ ಗದ್ಯ ಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಮಧ್ಯಗಳಿನುವಿರಿ.

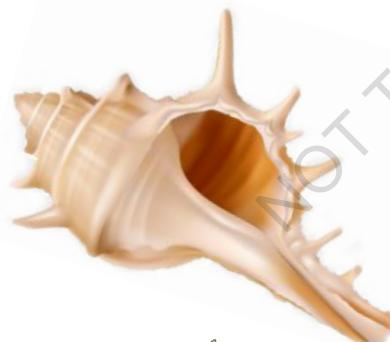
ಪಾಠ - ೧೪

ಕಡಲು (ಪದ್ಯ)

☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಈ ಬಿತ್ತಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಕಡಲು (ಪದ್ಯ)

ಹೋಗುವ ಬಾರ ಕಡಲಿನ ತೀರಕೆ
ಸುಂದರ ಸೋಟವ ನೋಡಲಿಕೆ || ಪ ||

ತೀರದ ತುಂಬಾ ಮರಳಿನ ರಾಶಿ
ಹರಡಿದೆ ಕಪ್ಪೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ ರಾಶಿ
ಆಡುವ ಬಾ ಸುಣಿದಾಡುವ ಬಾ
ಕಪ್ಪೆಯ ಗೂಡನು ಕಟ್ಟುವ ಬಾ || ೧ ||

ಕಡಲಾಗಿದೆ ನೀರಿನ ಒಡಲು
ಬಾನಂಚಿನವರೆಗೂ ನೀರಿನ ಮಡಿಲು
ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ ಹೊನಲು
ಅಲೆಗಳ ಅಭ್ಯರ ತುಂಬಿದೆ ಮುಗಿಲು || ೨ ||

ಕಡಲಿನ ತುಂಬಾ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿ
ಕಡಲಿನಾಳದಲ್ಲಿ ರತ್ನದ ಗಣಿ
ಸುಂದರ ಸೊಬಗನು ನೀಡುವ ವಿಣಿ
ನಿನಗೆ ನಾವು ಸದಾಶಯಣಿ. || ೩ ||

— ವಾಣಿ ಸುಭಾಯ್

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ಕಡಲಿನ	ತೀರಕೆ	ಸುಂದರ	ದೃಶ್ಯವ	ನೋಡಲಿಕೆ
ತುಂಬಾ	ಮರಳಿನ	ರಾಶಿ	ಕಪ್ಪೆಚೆಪ್ಪಿನ	ಆಡುವ
ಹುಣಿದಾಡುವ	ಕಪ್ಪೆಗೂಡನು	ಒಡಲು	ಮಡಿಲು	ಹೊನಲು
ಮುಗಿಲು	ಜಲಚರ	ರತ್ನಗಳು	ಸೊಬಗು	ಎಣಿ

ಆ) ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಕಡಲು	- ಸಮುದ್ರ
ದೃಶ್ಯ	- ನೋಟ
ಒಡಲು	- ದೇಹ
ಬಾನಂಚು	- ಆಕಾಶದ ಹೊನೆ
ಹೊನಲು	- ನದಿ
ಮುಗಿಲು	- ಮೋಡ

ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಅ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಗಣಿಯಾಗಿ ಓದಿ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿ :

ಆ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಕಡಲಿನ ತೀರದ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಲಿಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ?

.....

೨. ಕಡಲಿನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಹರಡಿರುತ್ತದೆ?

.....

೩. ಕಡಲಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಣಿ ಇದೆ?

.....

ಇ) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ತುಂಬಿರಿ :

೧. ಹೋಗುವ ಭಾರ ..... ಶೀರಕೆ.
೨. ಶೀರದ ತುಂಬಾ ..... ರಾಶಿ.
೩. ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ..... ಹೊನಲು.
೪. ಕಡಲಿನ ತುಂಬಾ ..... ಪ್ರಾಣಿ

ಈ) ಮಾದರಿಯಂತೆ ಪ್ರಾಸಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ:	ಶೀರಕೆ	—	ನೋಡಲಿಕೆ
	ಒಡಲು	—	
	ಹೊನಲು	—	
	ಪ್ರಾಣಿ	—	

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಅ) ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ :

ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮೋಟಾರು

ಗುಡ್ಡದ ಬಯಲಲಿ
ಹಾರುತ ಬಂದಿತು
ದಾರಿಯು ತಪ್ಪಿದ ಮೋಟಾರು
ನೋಡುತ ಗುರು ಗುರು
ಹುಲಿ ದನ ಕರು ಮೊಲ
ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಯೋ—
ಚೆಸಿದವು ಎಲ ಎಲ
ಬಾಲವೆ ಇಲ್ಲದ ಇದು ಯಾರು!

—ವಿ.ಜಿ.ಭಟ್ಟ

ಆ) ಈ. ಕಥೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ :

ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಕೊಳ. ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎತ್ತರವಾದ ಮರಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇರುವೆಯೋಂದು ಒಮ್ಮೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಮರದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಪಾರಿವಾಳವು ಅದನ್ನು ನೋಡಿತು. ಅದು ಒಂದು ಎಲೆಯನ್ನು ಇರುವೆಯ ಹತ್ತಿರ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿತು. ಇರುವೆ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ದದವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಣವನ್ನು ಗುರಿ ಇಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಇರುವೆ ನೋಡಿತು. ಅದು ಹೋಗಿ ಬೇಟೆಗಾರನ ಕಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅವನ ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಬಾಣವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ಪಾರಿವಾಳವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಇರುವೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿತು.

ನೀತಿ : ಇತರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಸೃಖಿಸಬೇಕು.

ಸಾಮಧ್ಯ : ಈ ಪದ್ಯ ಕಲಿಕೆಯೋಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುವ ಮತ್ತು ಸರಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವೆ.

ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದಾದರು ನಾಲ್ಕು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿ.

ಪಾಠ - ೧೫

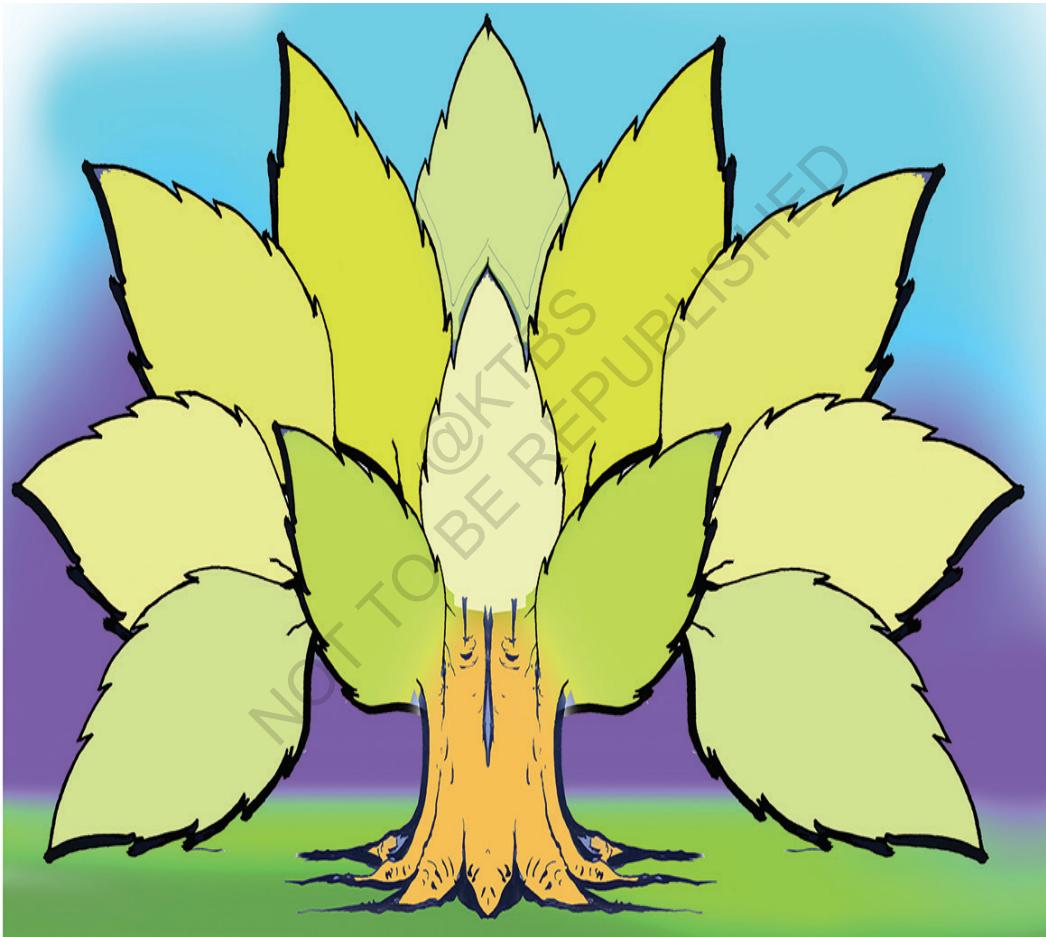
ಸಹಬಾಳೆ (ಗಡ್ಡ)

☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಮರಗಳು ನಮಗೆ ಏನೇನು ಕೊಡುತ್ತವೆ? ಯೋಚಿಸಿ ಖಾಲಿ
ಇರುವ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ:

ಸಹಬಾಳೆ (ಗದ್ಯ)

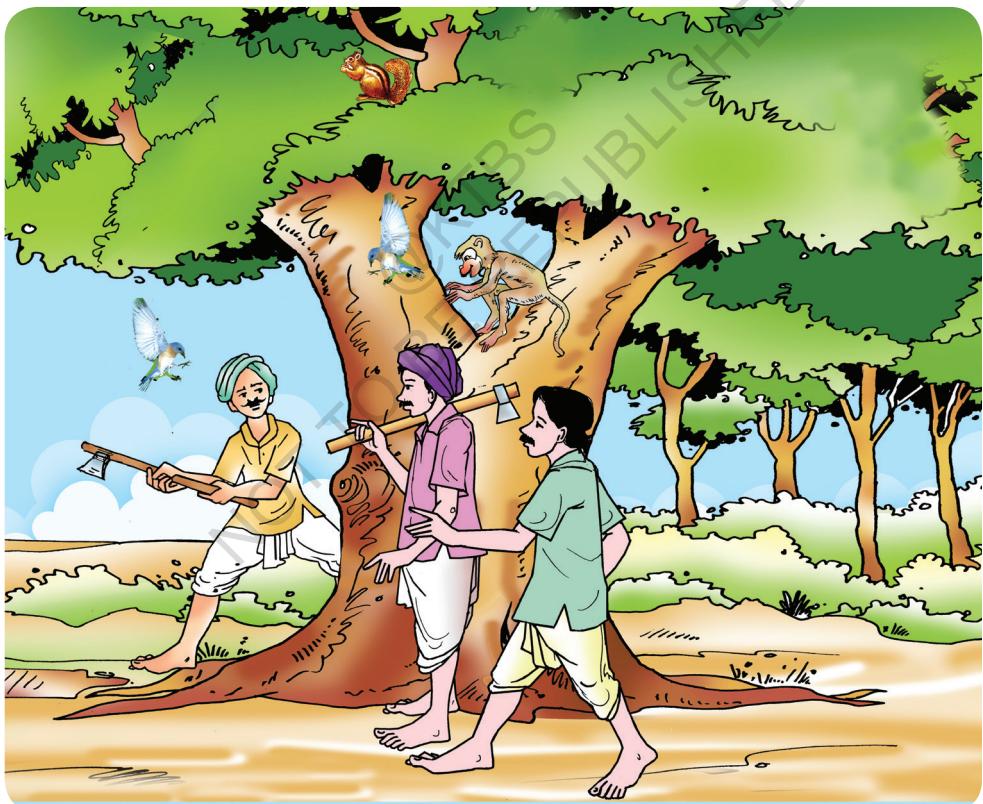

ಒಂದು ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು. ಆ ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರವಿತ್ತು. ಅಜ್ಞಯೋಬ್ಧಭು ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆ ಆರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದಳು. ಆಗ ಉಂಟದ ಸಮಯ. ಅಜ್ಞ ಆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಉಂಟದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಳು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅಳಿಲು, ಕಾಗೆ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ, ಕೋತಿಗಳು ಎಂದಿನಂತೆ ಅಜ್ಞಯ ಬಳಿಗೆ ಒಂದವು. ಅಜ್ಞಯನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಜ್ಞಯ ನಾಯಿ ಖುಷಿಯಿಂದ ಬಾಲವಾಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಜ್ಞ ಉಂಟವನ್ನು ಬುತ್ತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಳು. ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಲು ಮತ್ತು ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದಳು. ತಾನೂ ಉಂಟವಾಡತೊಡಗಿದಳು. ನಡುನಡುವೆ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಕಿಗಳ ಜೊತೆ ವಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ರಾಜನ ಸೇವಕರು ಆ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಒಂದರು. ತಾವು ತಂದ ಉಂಟದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ತಿಂದರು. ಅಜ್ಞ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಕಿಗಳೊಡನೆ ವಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಒಬ್ಬ ಸೇವಕ ಅಜ್ಞಯನ್ನು ನೋಡಿ “ಇವಳಿಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಟವಿಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದಾನಿಯಂತೆ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಜ್ಞಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಸೇವಕರನ್ನು ಕುರಿತು - “ಅಯ್ಯಾ ಸೇವಕರೇ, ನಾನು ತಿನ್ನವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ದೇಹ ಬಡವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಾನು ದುಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಏನು ನಷ್ಟ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಅನಂತರ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಒರಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ಕುಳಿತಳು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸೇವಕ “ಏ ಮುದುಕಿ, ನೀನು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಸಿದ್ದು ಸಾಕು. ಈಗ ನಾವು ಈ ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆ ದೂರ ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇವನ ಮಾತನಿಂದ ಅಜ್ಞಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೋಪ ಬಂದಿತು. ಸೇವಕರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ “ಈ ಮರವನ್ನು ಯಾರೂ ಕಡಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮರ. ಇದು ಎಷ್ಟೋ ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ನೆರಳು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದೆ. ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಗೂಡುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿಗಳಿವೆ, ಮರವನ್ನು ಕಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೋಗಿ..... ಹೋಗಿ..... ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿರುವ ಮರವನ್ನು ಮಡುಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅಜ್ಞಿ ಹೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಗೆಗಳು, ಹೋತಿಗಳು ಸೇವಕರನ್ನು ಸುಶ್ರುವರಿದವು. ಹೋತಿಗಳು ಸೇವಕರನ್ನು ಪರಚಲು ಹೋದವು. ಕಾಗೆಗಳು ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾ..... ಕಾ..... ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು. ಅಜ್ಞಿಯ ನಾಯಿ ಚೊಗಳಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಇವುಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಸೇವಕರು ಭಯಪಟ್ಟರು.

ಆದರೂ ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೇನೆಡು ಮರ ಕಡಿಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಮತ್ತೆ ಹೋತೆ, ಕಾಗೆಗಳು ಸೇವಕರನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕುಕ್ಕಿತೊಡಗಿದವು. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೋಪ ಕಂಡು ಸೇವಕರು ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆ ಓಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಮಹಾರಾಜ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಜ್ಞ ತ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ “ಸೇವಕರೆ, ಈ ಅಜ್ಞಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಮತೆ ಇದೆ. ನಾನು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ. ಎಲ್ಲರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಹೊಡಬಾರದು. ಆದ ಕಾರಣ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು ಬೇಡ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸೋಣ. ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೋಣ. ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಅ. ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ಸಹಬಾಳ್ಣಿ	ಸೇವಕರು	ದಾರಿಹೋಕರು	ಕಚ್ಚು	ಅಂಚು
ದಾನಿ	ನೆರಳು	ಕುಕ್ಕು	ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆ	ಗೇಲಿ
ಹತ್ತಾರು	ಗಮನಿಸು	ಬುತ್ತಿ	ಚೇಸರ	ಗೂಡು
ಅಳಿಲು	ಹಂಚಿಕೊಂಡು	ನಾಶ	ರಹಿತ	ಕಾಗೆ
ನಷ್ಟ	ಜೋರುಮಾಡು	ಕಾಪಾಡು	ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ	ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಪರಚು	ತೊಂದರೆ	ಆಜ್ಞೆ	ಅರಚು	ಹಿಂತಿರುಗು
ಪಕ್ಷಿಗಳು	ಹೋಪ	ಬೊಗಳು	ಅರಮನೆ	ಸಂತೋಷ
ತ್ರೀತಿಯ	ವರ್ತನೆ	ಕರ್ತವ್ಯ	ಅನುಕೂಲ	ಗಿಡಮರ
ಹೋರಡು	ರಕ್ಷಿಸು			

ಆ. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಸಹಬಾಳ್ಣಿ	-	ಸಹಜೀವನ, ಕೊಡಿಬಾಳುವುದು
ಅಜ್ಞೆ	-	ಅಪ್ರಣೆ, ಆದೇಶ
ಕಾಪಾಡು	-	ರಕ್ಷಿಸು
ದಾನ	-	ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡುವುದು
ಆಸರೆ	-	ಆಶ್ರಯ
ಬುತ್ತಿ	-	ಆಹಾರದ ಗಂಟು
ಕಂಗಾಲು	-	ಗೊಂದಲ, ತಬ್ಬಿಬ್ಬು
ಮಮತೆ	-	ಶ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ
ಹಿತ	-	ಒಳ್ಳೆಯದು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ :

೧. ಅಜ್ಞಿಯು ಏನನ್ನ ಆರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಳು?
೨. ಅಜ್ಞಿಯು ಯಾರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು?
೩. ಸೇವಕರಿಗೆ ಅಜ್ಞಿಯು ಬೇಸರದಿಂದ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು?
೪. ಅಜ್ಞಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದವು?
೫. ಸೇವಕರು ಯಾರಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು?

ಆ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಅಜ್ಞಿಯ ಬಳಿಗೆ ಯಾರು ಬಂದರು?
- .....

೨. ಅಜ್ಞಿಯು ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ಏನನ್ನು ನೀಡಿದಳು?
- .....

೩. ರಾಜನ ಸೇವಕರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು?
- .....

ಇ). ರಾಜನ ಸೇವಕರು ಏನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಟ್ಟರು?

.....

ಈ). ರಾಜನು ಯಾರೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದನು?

.....

ಇ) ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

೧. “ಇವಳಿಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಟವಿಲ್ಲ.”

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? .....

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? .....

೨. “ಈ ಮರವನ್ನು ಯಾರೂ ಕಡಿಯುವಂತಿಲ್ಲ.”

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? .....

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? .....

೩. “ಎಲ್ಲರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.”

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? .....

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು? .....

ಈ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಪ್ರೀತಿ : .....

೨. ಸಂತೋಷ : .....

೩. ಆಸರೆ : .....

೪. ಕಾಪಾಡು : .....

೫) ಮಾದರಿಯಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ : ಪ್ರೀತಿಯಂದ - ಪ್ರೀತಿ + ಇಂದ

೧. ಶುಷ್ಣಿಯಂದ -

೨. ಮಮತೆಯಂದ -

೩. ಆಸೆಯಂದ -

ಉ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ರಾಜನ ಸೇವಕನು ಅಜ್ಞಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದನು?

.....

೨. ಅಜ್ಞಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

.....

೩. ರಾಜ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?

.....

ಇ) ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಓದಿ :

ನಾನು	ಕಾಡು ನೋಡಲು	ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
ನೀನು		ಹೋಗುತ್ತೀಯ
ಅವನು		ಹೋಗುತ್ತಾನೆ
ಅವಳು		ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ
ಅವರು		ಹೋಗುತ್ತಾರೆ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ : ನಾನು ಕಾಡು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

೧. .....

೨. .....

೩. .....

೪. .....

ಎ) ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾದರಿಯಂತೆ ಎರಡೆರಡು ಪದರಚನೆ ಮಾಡಿ :

ಮಾದರಿ : ಕಮಲ - ಲತ - ತಲೆ

ಕಾನನ -

ಅಹಾರ -

ಸಮಯ -

ಚಟುವಟಿಕೆ :

೧. ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿರಿ.

೨. ಹೊರಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಾಮಧ್ಯ: ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಗಳಿಸುವೆ.

ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸು.

ಪಾಠ - ೧೯

ಕಾವೇರಿ (ಗದ್ಯ)

☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

- ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಿರಿ :

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜೀವನದಿ ಕಾವೇರಿ. ಕನಾಂಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಮುಖ್ಯ ನದಿ. ಇದು ಹೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಸಾಲಿನ ತಲಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನೆಲದೊಳಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಭಾಗಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಗೆ ಕನಿಕೆ, ಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ನದಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ “ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯನ್ನು ‘ಹೊಡಗಿನ ಕಾವೇರಿ’

ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗಮಂಡಲ, ರಾಮನಾಥಪುರ, ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ತಿರುಮುಕೂಡಲು, ಮುದುಕುತೊರೆ, ತಲಕಾಡು ಮತ್ತು ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿವೆ.

ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಾ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಹಲವಾರು ಉಪನದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಬೇಸಾಯ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಮೀನುಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿಯ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಮೊದಲನೆಯದು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡದು. ಇದನ್ನು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯೆಂಬ ಉರಿನ ಬಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್. ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾರತರತ್ನ ಸರ್ವಾಂತಿಮ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮೈಸೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಬಳಿ ಸುಂದರವಾದ ಬೃಂದಾವನವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸೊಬಗು ಕಣ್ಣಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತ ಕಾರಂಜಿ ಕಣ್ಣನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ದೀಪಾಲಂಕಾರ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಲು ದೂರ ದೂರದ ಉರುಗಳಿಂದ ಜನರು ಪ್ರತಿನಿಶ್ಯ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಲವಾರು ಸುಂದರ ಜಲಪಾಠಗಳು ನಿರ್ಮಾರಣಾಗಿವೆ. ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ, ಗಗನಚುಕ್ಕೆ, ಭರಚುಕ್ಕೆ, ಹೊಗೇನಕಲ್‌ ಜಲಪಾಠಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ರಭಸದಿಂದ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುವ ಜಲಪಾಠಗಳ ನೋಟ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧಿಕರಿಸಿ ಮಹಾನಗರ, ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಮತ್ತು ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ಷಪೂರ್ಣ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವನಸಮುದ್ರವು ಏಷ್ಯಾಶಿಂಜದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಎಂಬ ಕೇರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಉಪಯೋಗ ಅಪಾರ. ಅಲ್ಲದೆ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯವಾದ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೊನೆಗೆ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಹೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ನದಿಗಳು ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಒಯ್ಯಿವ ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲ, ಅವುಗಳು ಜೀವ ಪರಿಸರದ ಒಡನಾಡಿಗಳು.

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ಕನ್ನಡನಾಡು	ಅಣಿಕಟ್ಟು	ವಿದ್ಯುತ್	ತಮಿಳುನಾಡು
ಜೀವನದಿ	ಕಾಲುವೆ	ದೀಪಾಲಂಕಾರ	ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿ
ಕನಾಟಕ	ನೀರಾವರಿ	ಜಲಪಾಠ	ಹೊಡಗು
ಸೌಲಭ್ಯ	ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ತಲಕಾವೇರಿ
ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ	ಭರಚುಕ್ಕೆ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಕನ್ನಂಬಾಡಿ
ಹೊಗೇನಕಲ್	ನಿಯಂತ್ರಿಸು	ಮೈಸೂರು	ರಮಣೀಯ
ಬೃಂದಾವನ	ಶುದ್ಧಿಕರಿಸಿ	ಶಿವನಸಮುದ್ರ	ಸಂಗಮ
ಸಂಗಿತ	ಕಾರಂಚಿ	ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳ	

ಅ) ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಜೀವನದಿ	-	ಎಂದೂ ಬತ್ತೆದ ನದಿ
ರಮಣೀಯ	-	ಚೆಲುವಾದ / ಸುಂದರವಾದ
ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ	-	ನೋಡಲು ಅರ್ಹವಾದ, ರಮ್ಯವಾದ
ಶುದ್ಧಿಕರಿಸು	-	ಶುಚಿಗೊಳಿಸು
ಜಲಪಾತ	-	ನೀರು ಧುಮುಕುವ ಸ್ಥಳ
ನಿಯಂತ್ರಿಸು	-	ಹಿಡಿತ, ಹತೋಟಿ
ಅಣೆಕಟ್ಟಿ	-	ಹರಿಯುವ ನದಿ ನೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿ
ಉಪಕಾರ	-	ಸಹಾಯ, ನೆರವು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿರಿ :

೧. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
೨. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಶ್ರೀವೇಣಿ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನದಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ?
೩. ಬೃಂದಾವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ?
೪. ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವ ನೀರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುವುದು?
೫. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಯಾವ ಯಾವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ?

ಆ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜೀವನದಿ ಯಾವುದು?

.....

೨. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ?

.....

೩. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಹೆಸರೇನು?

.....

೪. ಏಷ್ಯಾ ವಿಂಡದ ಪ್ರಥಮ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಯಾವುದು?

.....

೫. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಹರಿದು ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ?

ಇ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿ :

೧. ಅನುಕೂಲ : .....
೨. ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ : .....
೩. ಸುಂದರ : .....
೪. ರಮೇಶ್ಯ : .....
೫. ಉಪಕಾರ : .....

ಹ) 'ಅ' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪದವನ್ನು 'ಅ' ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

ಅ	ಆ	ಸರಿಯಾದ ಪದ
ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ	ಅಣೆಕಟ್ಟು	.....
ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ	ಪ್ರೇಕ್ಷಣೇಯ ಸ್ಥಳ	.....
ಭರಚುಕ್ಕಿ	ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ	.....
ಶಿವನಸಮುದ್ರ	ಜಲಪಾತೆ	.....

ಉ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ?

.....
.....

೨. ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್. ಅನ್ನ ನೋಡಲು ದೂರದೂರದ ಉರುಗಳಿಂದ ಜನರು ಏಕ ಬರುತ್ತಾರೆ?

.....
.....

೩. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಜಲಪಾತ್ಗಳು ಯಾವುವು?

.....
.....

ಚಟುವಟಿಕೆ :

೧. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಿರಿ.
೨. ಮೋಷಕರೊಡನೆ ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್.ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸೌಖಗನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿ.
೩. ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕನಾಟಕದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

ಸಾಮಧ್ಯ : ಈ ಗದ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪದಗಳನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವಿರಿ.

ಪಾಠ – ೧೨

ತಾಯಿ (ಪದ್ಯ)

☞ ಪಾಠಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ತಾಯಿ (ಪದ್ಯ)

ತಾಯಿ ತಾನು ಮಗುವ ಹಡೆದು
ಜಗವ ಮರೆತಳು
ಮಗುವ ತನ್ನ ಇಡಿಯ ಜಗವು
ಎಂದು ಬಗೆದಳು

ಮಗುವು ದಿನವು ಆಡಿ ಬರಲು
ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಳು
ಮಗುವು ಬೇಗ ಬಾರದಿರಲು
ಕೊಗಿ ಕರೆವಳು

ತನ್ನ ನೂರು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸಿ
ಮಗುವ ಮೋರೆವಳು
ಹಲವು ಕೆಲಸ ಇರಲು ಬಿಟ್ಟು
ತಿಂಡಿ ಕೊಡುವಳು

ಮಗುವು ತನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಯು
ಎಂದು ಬಗೆವಳು
ಮಗುವಿನೊಡನೆ ದಿನದ ಕೆಲಸ
ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಳು

ಮಗುವು ಅಳಲು ನೊಂದು ತಾನು
ಮನದಿ ಕನಲುವಳು
ತನ್ನ ಮಗುವ ನೋಡಿ
ಎಲ್ಲ ಮರೆವಳು

ಮಗುವೆ ನಾಳೆ ನಾಡ ಪ್ರಜೀಯು
ಎಂದು ನೆನೆವಳು
ಜಗಕೆ ಮಗುವ ಕೊಟ್ಟ ತಾನು
ತಾಯಿ ಆದಳು

– ಎ.ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ

ಅ) ಕೇಳಿದ ಪದಗಳು : ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ.

ತಾಯಿ	ಮಗುವ	ಹಡೆದು	ಜಗವ	ಮರೆತಳು
ಇಡಿಯ	ಬಗೆದಳು	ದಿನವು	ಆಡಿ ಬರಲು	ಹೆಮ್ಮೆ
ಪಡುವಳು	ಬಾರದಿರಲು	ಕರೆವಳು	ಮೊರೆವಳು	ಹಲವು
ಕೆಲಸ	ತಿಂಡಿ	ಕೊಡುವಳು	ಕರುಳ	ಕುಡಿಯು
ದಿನದ	ನೋಂದು	ಕನಲುವಳು	ಪ್ರಜೆಯು	ನೆನೆವಳು

ಆ) ಪದಗಳ ಅಥವ್ಯಾಸ :

ಕನಲುವಳು	-	ಸಂಕಟಪಡುವಳು
ಇಡಿ	-	ಮೊಣಾರ್
ಬಗೆವಳು	-	ತಿಳಿವಳು
ಮೊರೆವಳು	-	ಕಾಪಾಡುವಳು

ಅಭಾಷ

ಅ) ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ :

ಆ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ :

೧. ತಾಯಿ ಮಗುವ ಪಡೆದು ಏನನ್ನು ಮರೆತಳು?

.....

೨. ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೊರೆವಳು?

.....

೩. ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಏನು ಕೊಡುವಳು?

.....

ಇ) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸು :

೧. ಜಗ : .....

.....

೨. ಕೆಲಸ : .....

.....

೩. ತಿಂಡಿ : .....

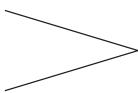
.....

ಹಿ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ ಗಮನಿಸಿ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

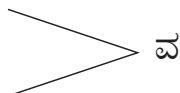
೧. ತಾಯಿ = ...

೨. ಪ್ರಜೀ = ...

೩) ಅರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪದ ರಚಿಸಿ :

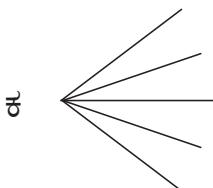

ದಿಲ್

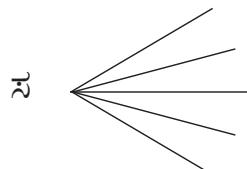

ಬ

೪) ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪದ ರಚಿಸಿ :

ಕ

ನ

ಖ) ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಕಂಬ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮೂರನೆಯ ಕಂಬಸಾಲಿನಂತೆ ಪದ ರಚಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

ಮಾದರಿ:

ನೋ		ನೋಡು
ಕಾ		
ಮಾ		
ಬೇ		
ನೀ		
ಗೂ		
ಸೇ		
ಮೂ		

ದ್ವಾ

ಚಟುವಟಿಕೆ : ನಿನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಕ್ಷ, ಅಣ್ಣ ಅವರುಗಳ ಚಿತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಸಾಮಧ್ಯ: ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಆರಂಭ ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಪಡೆಯುವೆ.

టిప్పణి

NOT TO BE REPUBLISHED
@KTBS

ಟೆಪ್ಪಣಿ

NOT TO BE REPUBLISHED
@KTBS